

Секція: Економіка туризму

Гавдей Світлана Володимирівна

аспірантка

*ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»*

м. Івано-Франківськ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Туризм забезпечує мільйони людей і дозволяє мільярдам більше дізнатись про власні та інші культури, а також природний світ. Для деяких країн це може представляти більше 20 відсотків їх ВВП і, загалом, це третій за величиною експортний сектор у світовій економіці. Туризм - одна із галузей, найбільш уражених пандемією COVID-19, що, в свою чергу, вплинуло на світову та регіональну економіку. Тому поступовий вихід сектору туризму із фази потенційного банкрутства в хоча би фазу стагнації стає пріоритетом. Відновлення туризму також дає можливість трансформувати саму економічну систему з фокусом на використання його впливу на відвідані пункти призначення та побудову і розвиток більш стійких громад та бізнесу через інновації, поінформованість, цифровізацію, стійкість та партнерство.

Аналіз розвитку туристичної галузі в умовах пандемії тільки починає проводитись, зокрема, цю проблему вже досліджено в працях таких вчених, як Арістейду О. [3], Беляєва С.С. [1], Бишовець Л.Г., Куракін О.Б., Ніколюк О.В. [2], Петрів І.М., Хаустова В.Є. Втім, повної відповіді на всі питання розвитку туристичної галузі в зазначених умовах, як і вакцини від коронавірусу, поки що немає. Тому питання - які явища вже спостерігаються в туризмі в результаті епідемії та реакція на них країн,

установ, туристів; чи існує достатня обізнаність щодо епідеміологічних загроз для представників туристичної галузі, які пропонують як організовані поїздки на великі відстані, так і в межах певної туристичної локації; як вони готуються чи повинні підготуватися до вимог клієнтів щодо подорожей; які інноваційні заходи безпеки варто запровадити як постійну практику в туризмі; чого можна очікувати після закінчення поточної пандемії; які ще небезпеки можуть бути загрозою для розвитку туристичної галузі – є і ще довго будуть предметом дослідження.

Для дослідження і подальшого розв'язання даних питань треба, в першу чергу, звернутись до причин, що зумовили дану ситуацію. Отже, статистика засвідчує, що за 2019 р. вражаюче збільшилась кількість закордонних подорожей у світі – до 1,4 млрд. осіб, що значною мірою зумовлено розвитком бюджетних авіаперевезень туристів, збільшенням економічної міграції та економічним зростанням Китаю. Так, у 2019 р. китайці витратили на міжнародний туризм понад 200 млрд. доларів. Мільйони подорожуючих китайців стали серйозною загрозою в контексті поширення інфекційних хвороб на інші континенти. Враховуючи десятки інфекційних хвороб, тривога з приводу зростання чисельності людей, швидкості і легкості їх пересування по всьому світу ставала дедалі більшою.

Тим не менше, у грудні 2019 р. найбільшими загрозами здоров'ю та життю в міжнародному русі було встановлено: тероризм (Близький Схід, Північна Африка), нестабільна економічна ситуація та пов'язані з нею соціальні заворушення (Венесуела), природні катастрофи (землетруси, повені). І тільки нарівні з другорядними злочинністю та дорожньо-транспортними пригодами було визначено інфекційні захворювання.

У 2018 р. Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила список інфекційних хвороб, що становлять загрозу для міжнародного здоров'я, серед яких: вірусні лихоманки (Ебола, Марбург, Ласса), коронавірусні

інфекції (MERS, SARS) та хворобу X (хворобу, яка поки невідома). У січні 2020 р. хвороба X з'явилася у світі як COVID-19, спричинена вірусом SARS-CoV-2, епідемія якого спалахнула в центральному Китаї, в провінції Хубей і його столиці Ухань. Два роки тому ВООЗ давала сигнал, що варто вдосконалювати місцеві системи охорони здоров'я у всьому світі для раннього виявлення епідемії та стримування її поширення. Сьогодні ми можемо спостерігати розвиток епідемії та її наслідки, якщо ігнорувати ранні профілактичні дії.

Отже, перша проблема, яка виникає під час епідемії COVID-19 - це стійкість систем охорони здоров'я до швидкого зростання кількості людей, які потребують інтенсивної терапії. І, якщо навіть розвинені країни (наприклад, Італія, Франція чи США) та Схід (наприклад, Японія) не змогли повністю взяти під контроль розповсюдження коронавірусу, то менш розвинені системи захисту здоров'я в бідніших країнах, які часто відвідують туристи (наприклад, Таїланд, Мексика, Туніс і Марокко), не впорались із ним так само. Відповідно, неможливо очікувати від таких систем охорони здоров'я, тим більше обтяжених епідемією, щоб вони забезпечували належний захист туристів. А це може мати негативний вплив на рішення, прийняті туристами щодо обраного пункту призначення, що, в свою чергу, знижує доходи країн від туризму.

Все це вказує на те, що «післяепідемічний турист» буде обов'язково розглядати своє здоров'я та безпеку в більш широкому контексті здоров'я та добробуту громади, яку він відвідує. Інші ризики для здоров'я полягають в колективному характері, притаманному роботі туристичної галузі. Факти неперечно свідчать, що «ланцюг інфекції» можна розірвати тільки розмежуванням людей та їх ізоляцією, тобто моделлю, повністю протилежною тій, на якій базується весь туризм. Це, мабуть, найсерйозніше застереження проти самої ідеї подорожі за власним бажанням. Чи «післяепідемічний» турист буде однаково охоче

зустрічатися з іншими людьми в ситуації, коли вони несуть потенційну загрозу для його здоров'я та безпеки? Чи можна назвати туризмом подорож, в якій повністю обмежений контакт з новим місцем або людиною? Як узгодити бажання подорожувати і потребу в безпеці? Ці питання стають стратегічними викликами не лише для туристичних агентств чи компаній, але й для туризму як явища загалом.

Розвиток туристичної галузі, спираючись на міждисциплінарне вирішення даних питань, можливий завдяки визначенню таких двох соціальних явищ, як медикалізація та сек'юритизація. Медикалізація означає всі практики, як мовні, так і інституційні, спрямовані на визначення соціальних проблем за категоріями хвороби [5]. Сек'юритизація має на меті інтегрувати нові явища навколо категорії безпеки [4]. І перший, і другий процес зі зрозумілих причин стосуються і розвитку туристичної галузі в тому числі.

Спираючись на дослідження [5], можна очікувати, що в лінгвістичному аспекті процес медикалізації проявиться в очікуваннях з боку туристів поінформованості про традиційні практики з охорони здоров'я в пунктах подорожей, а також про рівень безпеки таких подорожей.

В інституційному плані медикалізація та сек'юритизація туризму може проявлятися у формуванні менших груп туристів або навіть індивідуальних турів з метою турботи про здоров'я та безпеку груп. В інтерактивному аспекті обидва процеси можуть призвести до зростання ролі сучасних технологій у формі віртуальних турів.

Таким чином, теперішні пандемічні умови, звичайно, тільки посилять вплив рівня медицини на розвиток туризму та ставлять аспекти здоров'я та безпеки подорожей в центр уваги як для туристів, так і для громад, які їх приймають.

Література

1. Беляєва С.С. Організаційно-економічні аспекти якості послуг готелів і закладів розміщення під час пандемії на COVID-19 / С.С. Беляєва, О.Б. Куракін, Л.Г. Бишовець // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія Економіка. 2020. Вип. 57. С. 54-63. DOI: 10.24025/2306-4420.0.57.2020.206385.
2. Ніколюк О.В. Державне регулювання розвитку сільського зеленого туризму в умовах пандемії COVID-19 / О.В. Ніколюк, В.Є. Хаустова, І.М. Петрів // Наукові записки Інституту законодавства ВРУ. 2020. № 5. С. 119-127.
3. Aristeidou O. EBRD and UNWTO boost tourism recovery / O. Aristeidou // European Bank for Reconstruction and Development. 26 June 2020. URL: <https://www.ebrd.com/news/2020/ebrd-and-unwto-boost-tourism-recovery.html>.
4. Buzan B. Macrosecuritisation and security constellations: reconsidering scale in securitisation theory / B. Buzan, O. Waver // Review of International Studies. 2009. Vol. 35. № 2. PP. 253-276.
5. Conrad P. Medicalization and social control / P. Conrad // Annual Review of Sociology. 1992. Vol. 18. № 1. PP. 209-232.